

Til
Klima og miljøminister Vidar Helgesen

28. april 2017

Ekstraordinære uttak av rovdyr før beitesesongen 2017

Vi står nå foran en beitesesong hvor det blir sluppet om lag 2,1 mill sau og lam, 54 000 geiter, 250 000 storfe og 9 000 hester på utmarksbeite. Disse husdyrene vil høste fôrressurser i utmark tilsvarende det som produseres på en million dekar fulldyrka grasareal med en fôrverdi på over en milliard kroner. Beitebruk bidrar både til økologisk og økonomisk bærekraftig produksjon av mat. I tillegg er beitebruk viktig for pleie av kulturlandskapet og ivaretagelse av det biologiske mangfoldet.

Norges Bondelag, Norsk Sau og Geit og Norsk Bonde- og Småbrukarlag viser til at Rovviltforliket av juni 2011 vektlegger; ”..... en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet innenfor den todelte målsettingen”.

Vi viser videre til følgende sitater fra rovviltforliket av 2011, kapitel 2.2.4:

”I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingskvote er gitt. Uttak i det som av rovviltnemndene er definert som prioriterte beiteområder i de enkelte regionene blir prioritert.”

Og rovviltforliket av 2011 kapitel 2.2.19:

«Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein.»

Jerv

Siden Stortinget i 2004 vedtok mål om 39 årlige ynglinger av jerv, har bestanden hele tiden ligget over dette målet. Forrige statusrapport fra Rovdata viser at det i 2016 var 47 jerveynglinger. Det er spesielt i fylkene Oppland, Hedmark, Troms og Finnmark at jervebestanden ligger høyt over de regionale bestandsmålene. Dersom det ikke blir iverksatt ekstraordinære uttak av jerv utover våren vil jervebestanden ligge vesentlig over bestandsmålet også i 2017. Dette vil føre til at sauenæringen får et høyere rovdyrtap enn det Stortinget har forutsatt.

Våre organisasjoner ber om at Klima- og miljøministeren sørger for tilstrekkelig uttak av jerv slik at bestanden kommer ned på bestandsmålet før beitesesongen starter.

Ulv

Det er ifølge Rovdata så langt påvist 101-107 ulver innenfor Norges grenser i 2017. 52 av ulvene er kun påvist i Norge, mens 49-55 ulver er påvist på begge sider av riksgrensen mot Sverige. Fire helnorske valpekull er bekreftet født i revirene Osdalen, Julussa, Letjenna og Aurskog i 2016. Det er i tillegg bekreftet seks valpekull i grenserevir. Ut fra Stortingets beregninger for yngling gir dette sju valpekull i 2016. Det er i tillegg påvist 6 helnorske revirmarkerende par og 3 par i grenserevir. I den siste 18-års perioden har den skandinaviske ulvebestanden hatt en gjennomsnittlig årlig tilvekst på 12 prosent. Bestanden har økt fra totalt ti til 70 familiegrupper og par, og antall dokumenterte valpekull har økt fra seks til 43 i samme periode.

Erstatningsoppgjøret for sau drept av rovdyr viser at hele 18 547 sau er erstattet med ulv som skadevolder i perioden 2007 – 2016. Det er i all hovedsak i Sør-Norge, med Sør-Trøndelag inkludert, at tapene til ulv inntreffer. I dette området utgjør erstatningsutbetalinger for sau drept av ulv hele 15% av hele erstatningsoppgjøret, kilde Rovdata. I Rendalen, som ligger utenfor ulvesona og hvor husdyrbeite er prioritert, ble det sluppet 2000 sau i fjor sommer. 560 av disse er tapt, i hovedsak til ulv. DNA-undersøkelser viser at tre av ulvene som tok sau i Rendalen kom fra helnorske ulverevir (Osdalsflokken, Slettåsflokken og Julussaflokken). Den fjerde ulven kom fra et grenserevir (Juvbergetflokken), kilde Rovdata.

Som i tidligere år vil det nå komme en bølge av unge streifulver som forlater sine familiegrupper og vandrer inn i norske beiteområder. For å redusere faren for nye ulveangrep, slik som i Rendalen sommeren 2016, er det avgjørende at streifulver blir tatt ut raskt. Sjansen for å lykkes med uttak av streifulv er betydelig større når det er snødekke på bakken og før vegetasjonen vokser til mot beiteslipp.

Våre organisasjoner ber om at Klima- og miljøministeren sørger for at streifulv som vandrer inn i beiteområder tas ut fortløpende.

Bjørn

I 2016 ble det påvist minimum 125 brunbjørner i Norge ved hjelp av DNA-analyser. 51 av dem var hunner, mens 74 var hanner. Binnene er holder til inne i bjørnesonene. Det er i hovedsak hannbjørner som trekker inn i beiteområder og tar sau på beite. I

erstatningsoppgjøret for 2016 ble 2689 sau erstattet med bjørn som skadevolder. Dette utgjør 15 % av all sau erstattet som rovdyrdrept i Norge.

Det er svært viktig at hannbjørner som ligger i hi i prioriterte beiteområder blir tatt ut før beitesesong. Vi har gode erfaringer med at slike uttak bidrar til å redusere tapene av beitedyr og dermed reduserer rovdyrkonflikten. Uttak av disse bjørnene påvirker ikke reproduksjonssuksessen til binnene i bjørnesonene.

Våre organisasjoner er positiv til at Miljømyndighetene nå har tatt ut en hannbjørn i Selbu kommune og en hannbjørn Bardu kommune, og ber om at nye observasjoner av hannbjørner som kommer ut av hiet i prioriterte beiteområder tas ut.

Med hilsen

Lars Petter Bartnes
Norges Bondelag

Kjell Erik Berntsen
Norsk Sau og Geit

Merete Furuberg
Norsk Bonde- og Småbrukarlag